

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătă te pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiloase, concursu, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	--

O scăpare din vedere.

În numărul 19 al „Foi Diecezane” din 9 Mai a. c. am fost publicat din materialul vast al „Legii privitoare la organizarea și încurajarea agriculturii” dispozițiunile, cari interesează Biserica și pe slujitorii ei.

Intre altele am făcut cunoscută și dispoziția, că Statul, județele, municipiile, comunele urbane sau rurale, camerile de agricultură și instituțiunile de stat autonome pot cumpăra orice întindere de proprietate agricolă rurală de orice fel, fără restricțiunile prevăzute în lege.

În special, comunele vor putea cumpăra până la un hectar terenuri din proprietatea agricolă rurală de mai sus, pentru locuri de construcție de biserici sau case parohiale.

Textul acesta al legii, votată în jurul agriculturii, — după cum vedem — nu recunoaște îndreptățirea Bisericii de a cumpăra terenuri din proprietatea agricolă rurală, provenită dela Stat și prin Stat. În consecință Biserica nu poate cumpăra nici măcar terenuri pentru zidire de biserici, sau de case parohiale.

Evident că avem de a face cu o lacună a legii, care trebuie delăturată prin o interpretare în favorul Bisericii, ca instituțiune autonomă.

Scăparea aceasta din vedere se explică așa, că în Vechiul Regat Biserica până în curând n'a avut posibilitatea de a câștiga dreptul de proprietate asupra unei averi, nefiind ea persoană juridică, care poate cumpăra un imobil sau poate accepta o succesiune.

E doară știut, că dacă în trecut Biserica din Vechiul Regat a moștenit vre-o avere, aceea n'a putut fi transcrisă pe numele Bisericii, a eparhiei, sau a parohiei, ci pe numele unui alt îndreptățit, spre pildă pe Ministerul Cultelor, pe Casa Bisericii etc.

Mentalitatea aceasta, care a caracterizat trecutul, în ce privește Biserica și părțile ei con-

stitutive, s'a strecurat din obicinuință și în textul legii celei noi pentru organizarea și încurajarea agriculturii.

Așadară comunele urbane sau rurale pot pe baza legii celei noi cumpăra terenuri dela Stat și prin Stat pentru ridicare de biserici și case parohiale, instituțiunile de stat autonome asemenea pot cumpăra proprietăți agricole rurale de orice fel, numai parohiilor noastre nu li se dă voie să cumpere astfel de terenuri pentru trebuințele lor imediate, nici Bisericii să achiziționeze proprietăți agricole rurale, deși parohiile noastre încă sunt comune, nu urbane și rurale, ci comune bisericești, și Biserica are autonomie, ca ori și care instituțiune de stat autonomă.

În privința agonisirii de averi parohiile din vechiul Regat au fost în trecut pasive, pentrucă comunele lor politice li-au dat terenuri, li-au zidit biserici și case parohiale. Necesitățile lor materiale s'au acoperit din ajutorul primit dela stat pe bază de bugete întocmite cu aprobarea Statului. Intre astfel de împrejurări proprietarul a rămas comuna, iar Biserica numai uzufructuarul.

Concepțiunea aceasta am întâlnit-o destul de des în cursul executării Legii agrare. Cunoaștem cazuri, că s'a expropriat pământ în favorul Bisericii, dar la cartea funduară a fost indus Statul ca proprietar și Biserica numai ca uzufructuar. Orice obiecțiune a făcut Biserica în privința aceasta, în multe cazuri n'a fost luată în considerare.

Când se decid parohiile noastre în prezent să zidească biserici sau case parohiale, înainte de toate se conving la cartea funduară, cine e proprietarul și dacă, cine știe din ce motive, terenul pe care intenționează să zidească nu e proprietatea comunei bisericești, aceasta nu se încumetă să edifice pe un lot, care nu e transcris în regulă la cartea funduară pe obștea bisericească.

În Biserica noastră parohiile, cari în baza „Legii pentru organizarea Bisericii ortodoxă române“ sunt persoane juridice, nu numai ce au dreptul, dar și datoria de a câștiga averi mobile și imobile, fie prin cumpărări, fie prin acceptare de danii, succesiuni etc., pentru a produce venit și a întrebuința venitul lor curat la susținerea organismului Bisericii, respectiv al așezămintelor ei.

În firul expunerilor de mai sus constatăm, că Biserica și părțile ei componente își pot împlini această datorie a lor, impusă prin lege, numai dacă Statul le dă și lor dreptul de a cumpăra teren agricol, intravilan pentru zidire de biserici și case parohiale cu aceleași condițiuni ca și instituțiunile îndreptățite a cumpăra terenuri din proprietatea agricolă, ce derivă dela Stat și prin Stat.

Neajunsul acesta se poate ușor îndrepta prin o interpretare extensivă din partea celor în drept, dată în folosul Bisericii în Regulamentul „Legii de organizare și încurajare a agriculturii“, care regulament urmează să vadă în curând lumina zilei.

De aceea eparhiile aparținătoare Mitropoliei noastre au făcut intervenția cuvenită atât la Domnul Ministru al Agriculturii și Domeniilor, cât și la Domnul Ministru al Cultelor și Artelor, ca să îndrepte trecerea cu vedere a Bisericii în descitata lege în legătură cu dobândirea de proprietăți agricole rurale.

A. Moaca

Turismul ca forță internațională.

Turismul este fără îndoială unul din cele mai bune mijloace, prin care putem cerceta gila strămoșească, pentru a cunoaște mai de aproape pământul țării cu toate frumusețile lui, ca astfel să-l îndrăgim și să-l iubim până la jertfa de sânge. Dar dragostea de țară și de neam nu ne poate împiedeca de a trăi în bună înțelegere și cu popoarele altor țări și așa vom înțelege, cum turismul poate fi un mijloc și de înfrățire a popoarelor.

Precum orice religie este legătura care tinde să apropie oamenii și grupări de oameni de aceeași credință, totașa putem crede și în existența puterii de legătură din viața turistică. Astfel vom vedea născându-se Zei noi, ale căror temple se vor ridica peste tot pământul, de unde se va propovădui prin miracolul naturii, unirea forțelor corporale cu cele spirituale, pentru a asculta și urma evanghelia păcii între națiuni. Într'adevăr turismul are o putere de propagandă, cu care poate con-

tribui la apropierea națiunilor din diferitele țări. Dar el poate țese și legături misterioase între popoare și deaceea fraternitatea realizată prin turism poate fi de mare folos umanității și poate aduce un mare pericol între națiuni.

Din motive cunoscute și mai mult necunoscute, apropierea între popoare n'a putut fi realizată până în prezent, prin valorile spirituale și morale, fiindcă omenirea n'a ajuns încă în situația de a se consacra și interesului înțelegerii internaționale și expansiunii spirituale. De geaba au cântat poezii în lira păcii; în zadar a lucrat geniul diplomației și fără folos și-a încheștat dinții furia morții prin războaie, căci omul încă nu și-a înțeles rostul și prin aceasta nici pacea nu s'a putut încă înstăpâni pe pământ.

Târâta fiind pacea dealungul veacurilor până în epoca noastră, ea nu va putea opri lavina curentelor de azi, dacă forțele corporale nu vor întreprinde între popoare o unire — o cooperare a forțelor spirituale, prin răpunerea oracolului pervertitor al acestora.

Deaceea și turistul, nu va trebui să se pasioneze numai de atracțiunile naturii, pentru ca apoi să se lase târît în prăpăstii de demonul, care lucrează la separarea forței spirituale de cea corporală din om. Căci pe cât de folositor este sportul turismului pentru fizicul și moralul omului, pe atât de periculos poate fi el pentru societate, dacă se înstrăinează de forțele spirituale. Prin urmare, dacă spiritul sportivului nu evoluează paralel cu forța lui corporală, el poate ajunge în rătăcire, se poate perde în brutalitatea fizică. Astfel rămânând spiritul în inferioritate față de forță, el dă naștere la o îngâmfare neomenoasă, care obicinuind întreaga mentalitate a omului cu cultul forței și cu instinctul dominării, turistul din această stare nu va putea fi de folos omenirii, fiindcă el nu va căuta să devină o vedetă, un as, un șampion dintre aceia, cari tind să preamărească idealul omului, ci unul, care va urmări numai să umilească și să pervertească pe alții. Deci emularea sportivă a curajului turistic va trebui să se desfășure deodată cu disputarea forței spirituale, pentru a putea surprinde atât amăgirea, cât și splendoarea exploatării, care nu durează nici odată mai mult decât visul de dimineață, ce ne poate ușor înșela să adormim.

Și acum vom înțelege de ce sportivul turist, precum își aruncă deodată privirea peste toată întinderea până la orizont, așa trebuie să pătrundă și în rostul exploatărilor sale, până în adâncimile cele mai misterioase ale orizonturilor, ce se ating prin contactul și legătura turistică cu alte neamuri și alte naționalități.

Și vom înțelege și mai mult, de ce turistul în inițiativele sale, va trebui să-și impună voința și prin o ținută spirituală, neputând să rămână indiferent față de anumite salturi, ce ar putea rătați și întârzia marșul spre orizonturile de înfrățire umană a neamurilor.

Deci pacea va trebui înălțată pe culmile naturii, unde fiind mai aproape de Zei, va putea fi ferită de ingratitudea omenească, coborînd pe aripile ei, numai duhul înțelegerii, fără tendințe obscure.

Augustin Muntean.

RECENSIE.

Prof. univ. Dr. S. Reli: Călăuza monumentelor religioase istorice din Eparhia Bucovinei.

De : Prof. Constantin Rudneanu

D-l Dr. S. Reli profesor la Facultatea de Teologie din Cernăuți a întocmit o călăuza admirabilă a locurilor istorice cu un caracter religios, demne de vizitat, din minunatul colț de țară a Bucovinei.

Lucrarea d-lui Dr. S. Reli s'a publicat sub inițiativa și îndemnul moral și material al I. P. Sf. Sale Visarion Arhiepiscop și Mitropolit al Bucovinei. Plecând dela literatura istorică existentă și a unor documente inedite, d-l Dr. S. Reli își începe călăuza cu descrierea monumentelor istorice religioase din Cernăuți și împrejurimi, apoi cele din Siret, Rădăuți, Suceava și împrejurimile din aceste locuri pitorești. În 4 capitole principale sunt tratate toate bisericile și mănăstirile Bucovinei.

Descrierea acestor rămășițe istorice religioase a unui trecut plin de mândrie și demnitate națională constituie pentru Românii din Bucovina ca și pentru orice român de aiurea, dovada cea mai eclatantă de rezistență de luptă națională sub scutul ocrotitor al Sf. Biserici — al Sfintei Cruci.

Felul cum ne înfățișează d-l Dr. S. Reli, trecutul bisericilor și al mănăstirilor din Bucovina, e drumul fericit pe care trebuie să-l urmeze toți aceia cari vor descrie sau vor alcătui astfel de călăuze a monumentelor religioase morale din oricare parte a țării ar fi ele.

Claritatea și stilul frumos, sobru, cu multe exemplificări, din cronici, anale, descrieri istorice — îl fac pe cetitor ca să simtă toate amploarea unui locaș sfânt, care ne amintește

atâtea lapte mărețe petrecute în trecutul nostru istoric.

Tabloul ilustrațiilor e bogat, e clar, ne îndemnă ca să tot privim și mai ales să simțim toată descrierea minuțioasă ce ni se înfățișează după descrierea ce ni-o dă autorul călăuzei istorice.

O mănăstire sau biserică ni se prezintă în mod totalitar, înțelegem după datele istorice, felul clădirii, stilul, împărțirea ei, ctitorii și cu toate inscripțiile ce se găsesc, cari de multe ori ne destăinuiesc lucruri foarte interesante.

Mănăstirile din Bucovina adăpostesc mormintele vovezilor și ale membrilor familiei lor, boerii însemnați, figuri mărețe din trecutul nostru bisericesc.

Noutatea acestei călăuze o constituie tocmai descrierea odoarelor și a obiectelor de mare valoare artistică și istorică a mănăstirilor bucovinene, ca de exemplu: aiere, epitafe, portrete de ale ctitorilor, acoperăminte de mormânt, cruci de mare valoare artistică, icoane și înșfârșit nenumărate cărți bisericești de ritual, sau cărți de legi, cu unele însemnări făcute pe filele lor, întâmplări demne de relevat.

Călăuza monumentelor religioase istorice din eparhia Bucovinei constituie drumul spiritual ce trebuie să-l străbată creștinul român, iubitor de lege și neam, fiindcă el este nespuse de glorios.

Călăuza este folositoare pentru orice vizitator al Bucovinei, fiindcă va găsi toate datele necesare unei excursii istorice.

Călăuza îl va conduce exact la obiectul dorit pentru studiu, și astfel timpul va fi utilizat mai rațional și cu un folos mare, putându-se recapitula tot cece s'a vizitat, descrierile vor fi făcute mai cu ușurință.

Istoricul bucovinean d-l Dr. S. Reli, ni-a dat un exemplu frumos de muncă și de înțelegere a unui trecut măreț și bogat în monumente religioase istorice — generația tinerilor de azi se poate recrea citind și vizitând localitățile istorice ale Bucovinei.

Așteptăm ca și celelalte eparhii să publice astfel de călăuze a monumentelor religioase istorice, pentru ca să cunoaștem mai bine trecutul lor religios și istoric.

Hristos, venind Arhiepiscopul bunurilor viitoare, a trecut prin un cort mai mare și mai desăvârșit.

(Evrei 9, 11.)

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Persecuțiunea fu inaugurată din nou la 17 Iulie 1421 când papa Martin V (1417—31) sporește numărul mănăstirilor din Banat cu încă două, una la Kabol și alta în altă localitate confirmându-le toate privilegiile obținute dela papii anteriori. Din partea regelui Sigismund de Luxemburg (1386—1438) lovitură vine la 5 Decembrie 1428 când minorii reușesc să obțină un decret de persecuțiune împotriva Românilor ortodocși din districtele Sebeșului, Mehădiei și Hațegului.¹⁾ Prin decretul acesta Franciscanii din Caransebeș, Hațeg și Orșova primesc ordinul să îngrijească ca nobilii și cnezii sub pedeapsa de a-și pierde moșiile, să nu mai țină preoți schismatici în satele lor. Pârcălabii și dirigiitorii districtului Sebeșului dacă vor da de un preot român *amăgind* poporul catolic să-l prindă îndată și să-l despoaie de toată averea. Intre catolici și schismatici să nu se încheie căsătorii decât numai dacă schismaticul trece la catolicism. Nobilii, cnezii și chiar țărani de rând să-și boteze pruncii numai prin preoți catolici, căci cine și-i botează la preoți schismatici, își pierde moșia.²⁾

La 30 Septembrie 1433 papa Eugeniu IV (1431—1447) la propunerea lui Sigismund însărcinează pe minorii să facă propagandă în ținuturile Harobko, Alsaio, Kabol, Kewi, Orșova, Kewerd, Cherg, Sebeș și Hațeg, reînnoindu-le privilegiile, acordându-le din nou jurisdicție episcopală pentru teritoriile cari se întindeau la mai mult de două zile de reședința episcopilor diecezani.³⁾

Urmarea acestor persecuțiuni a fost catolicizarea și prin aceasta maghiarizarea păturei conducătoare și avute românești, care astfel a devenit coadă de topor în mâna dușmanilor neamului nostru. Românii bogați cari au înțeles ca mai bine să-și păstreze sufletul și legea au căzut în starea de iobăgie prin confiscarea de către stat a moșiilor lor.⁴⁾

Dintre familiile românești catolicizate și maghiarizate credem că e bine să amintim vreo câteva. Cea mai vestită a fost fără îndoială familia Huniade care se trăgea din cnezul Șerban fiul lui Butu. Șerban și fiii săi Voicu, Mogoș și Radu rămăseră ortodocși dar Voicu

și boteză copiii în confesiunea catolică. Fiul cel mai mare al lui Voicu este vestitul Iancu, un catolic convins⁵⁾; astfel vedem că el se laudă cu convertirea a 50.000 de ortodocși din Ardeal,⁶⁾ iar la 1442 zidește la Timișoara o mănăstire pentru Franciscanii însărcinați cu convertirea Banatului.⁷⁾ Același lucru s'a întâmplat și cu familia Măcișăș; la 30 Octombrie 1455 Iacob și soția sa Ana de Măcișăș sunt primiți de Ioan Capistrano ca terțieri minoriți în Caransebeș, iar urmașii lor încă în secolul următor se maghiarizară cu totul.⁸⁾ Altă familie catolicizată și maghiarizată este familia de Mutnik din care un membru al ei ajunsese chiar capitular.⁹⁾

Persecuția inaugurată de Sigismund de Luxemburg continuă până la sfârșitul domniei lui. În 1436 minoritul Iacob de Marchia cuturea cu o ceată de călugări înarmați dieceza Orazii, a Alba-Iuliei și a Cenadului ca să stârpească pe husiți și ortodocși. Astfel vicarul episcopiei Cenadului îl invită pe Iacob la 29 Iunie 1446 să stârpească erezia din eparhia sa.¹⁰⁾

Urmașii lui Sigismund nu știu cum se vor fi purtat cu ortodocșii din Banat, dar fiii lui Iancu Huniade n'au fost catolici zeloși. Astfel Ladislau și Matia încuviințează la 30 Noembrie 1456 zidirea bisericii ortodoxe din Inidoara, iar peste 50 ani Beatrice Frangepan, văduva lui Ioan, fiul natural al lui Matia, numește la această biserică, acum înnoită, pe Petru din Socet.¹¹⁾ Mateiu, ajuns acum rege, intervine la 1476 la papa Sixt IV (1471—1484) ca episcopii catolici să nu mai persecute pe bănățeni; intervenția avu efect căci papa cere ca schismaticii să fie tratați cu blândețe căci astfel mai ușor vor putea fi convertiți.¹²⁾ Totuși, nu se știe din ce cauză Matia reînnoi la 26 Iulie 1478 actul de persecuție al lui Sigismund pentruca la 1481 să revină prin art. III și IV prin cari scutește și protejază ortodoxismul din Banat.¹³⁾

Vladislav II (1490—1516) continuă politica de convertire a lui Sigismund de Luxemburg. Astfel el confiscă moșia nobililor Mihai și Nicolae din Porecea pentruca nu voiau să-și părească confesiunea și a dat-o familiei Fiat, Români maghiarizați.¹⁴⁾ Familia aceasta avu să sufere o nouă confiscare de moșie la 1547 când

1) Șt. Meteș o. c. p. 42.

2) O. Ghibu o. c. p. 201—202.

3) Șt. Lupșa o. c. p. 75.

4) Pr. Gh. Cotoșman o. c. p. 76—80.

5) Șt. Lupșa o. c. p. 79.

6) E. Popovici o. c. cart. II v. III.

7) O. Ghibu o. c. p. 206.

8) Șt. Lupșa o. c. p. 80.

9) Idem o. c. p. 87.

10) Idem o. c. p. 80.

11) Șt. Meteș o. c. p. 44.

12) Șt. Lupșa o. c. p. 87.

13) Dr. G. Popovici o. c. p. 230.

14) I. Lupăș o. c. p. 88.

regina Izabela confiscă moșiile Kalwa, Oztrez și Pherdyn din comitatul Severin ale lui Bogdan fiul lui Mihai de Porecea.¹⁵⁾

Cu toate că Vladislav II publică la 1495 art. XLV identic cu articolele lui Matia,¹⁶⁾ totuși intoleranța catolică se manifestă chiar prin legi scrise. Astfel cetim în renumita prăvălie tripartită a lui Verböczy, apărută la 1515 cu aprobarea regelui Vladislav că Românii nu sunt decât iobagi cari țin ca religie greșelile Grecilor, iar Approb. Const. Regni Trans. p. 1 tit. 1 art. 3 decretează că cei din secta Valahilor sunt tolerați „pro tempore usque ad beneplacitum principum et regnicolorum”.¹⁷⁾ Dieta din Turda din 1545 obligă pe Români prin art. V să se căsătorească după ritul catolic, căci căsătoria ortodoxă e considerată ca răpire.¹⁸⁾ Și cu actul acesta se încheie deocamdată presiunea catolică asupra ortodocșilor bănățeni urmând să fie reluată abea un veac mai târziu.

La 1552 cea mai mare parte a Banatului cade în mâna Turcilor, în timpul cărora nici o confesiune creștină nu a putut să se desvolte liber în Banat, iar în Banatul Lugojano-Caransebeșan se inaugurează presiunea calvină.

(Urmează)

Originea botezului creștin.

De preotul Ioan Nicorescu

Așadar rostirea numelui lui Iisus la botez avea un înțeles profund. Cel botezat se considera proprietatea lui Iisus Hristos.

Pentru credința ori necredința celor vechi și primitivi fie iudeu ori păgân numele era un simplu sunet — ca ecou și fum. Numele se ține strâns de care-l poartă și formează o parte din ființa aceluia, dar pentru aceea totuși stă deosebit de individ. De aci se invederează ceva dublu. 1) Se recunoaște numele cuiva, de exemplu al lui Dumnezeu și înseamnă că are putere asupra individului care-l poartă și de care Dumnezeu poate dispune. Și 2) Individul primește de la Dumnezeu putere și potestăte asupra celorlalte ființe și lucruri. Așa se explică, că mama nu-și lasă pruncul singur până nu e botezat; aceasta era în Banat unde poporul e mai evlavios. E suficient a numi, ori rosti numele căruia s'a închinat spre a ajunge la oarecare ajutor prin credință și rugăciune. Analog a avut un rol important exprimarea numelui

zeilor și a demonilor divinizându-i ca pe niște eroi, zei, cari și în farmece se invocau. Așa se explică până și aceea că descântătoarele și fermecătoarele invoacă puterea lui Dumnezeu, a Prea Curatei și a îngerilor, iar la căutarea în cărți se face cruce asupra cărților și apoi se ridică. — Încă de la începutul creștinismului a primit o deosebită putere rostirea numelui lui Iisus. Se poate constata că această credință de nume se urzește din primele generații creștine și se leagă de numele Iisus. După timpul apostolilor și mai târziu, întimpinăm în folosirea practică rostirea numelui lui Iisus ajuns la înflorire deplină. Se folosia numele lui Iisus la minunate apariții în viața primelor comunități creștine; la vorbirele profetice Mt. VII. 24; despre limbi Mc. XVI. 17; la minuni, vindecarea bolnavilor și îndeosebi la scoaterea dracilor Mc. IX. 38; Luc. IX. 49, X. 17; Iacob V. 14; Mc. XVI. 17; Acta III. 6, 16, IV. 7, 10, 30 și alte locuri. La rugăciune Ioan XIV. 13, 14, 26, XV. 16, XVI. 24, 26. Precum ne încredințăm numirea și invocarea numelui lui Iisus n'a fost o formulă goală, ci a fost mijlocul cel mai eficace pentru ajungerea și împlinirea scopului pentru care se invoca la săvârșirea lucrării. Pavel, Ioan și alții dintre apostoli când rostiau ori invocau *numele cel peste tot numele*, aceasta se considera ca o rugăciune contrasă sau ca o invocare scurtă a lui Iisus, înțelegându-se sub aceasta un mijloc de putere. La începutul creștinătății se folosia invocarea numelui Iisus pentru alungarea spiritelor rele, ca: Satana cu oștile sale, cari tremurau la auzirea numelui lui Iisus; se tămăduiau bolnavii și numele lui Iisus era o putere exorcistică. De aci derivă slujbele, cari le săvârșesc preoții asupra bolnavilor de tot felul și îndeosebi se marchează exorcismele marelui Vasile cari se cetesc pentru scoaterea duhurilor rele; slujbă pe care poporul o numește slujba marelui Vasile; iar biserica a definit-o „*blăstemele marelui Vasile*”. Acestor blăsteme li premerg: canonul de rugăciune către Domnul Hristos, Prea Curata, către cei fără de trupuri — îngerii — apostolii și toți sfinții (vezi molitfelnicul).

Intrebuițarea și invocarea numelui lui Iisus atrage după sine spiritul și puterea dumnezească asupra aceluia care chiamă sau pentru care se invocă, și acest nume primește o *putere sfințitoare*. Pentru aceea s'a invocat și se chiamă acest nume în vorbirile profetice, în toate rugăciunile și la tot serviciul sfânt. Numirea numelui Iisus era și este în sine luat un fel de taină sau o lucrare sacramentală. Tot în acest înțeles s'a folosit la începutul creștinismului

15) Idem I. c.

16) Dr. G. Popovici I. c.

17) Șt. Lupșa o. c. p. 90 și not. 1.

18) Idem o. c. p. 91.

rostirea numelui Iisus la actul botezului, ceea ce a contribuit ca a devenit botezul taină, lucrare sfântă. Nu e nici o îndoială, că rostirea numelui Iisus, chiar și după timpul apostolilor, mai târziu rostirea trinității la botez s'a folosit ca exorcism pentru alungarea duhului satanei, precum prevede și ritualul botezului, cât și ca o lucrare sfințitoare. Invocarea numelui lui Iisus înainte și după timpul apostolic a fost uzuată. Că folositu-s'a acest nume la început și în vechile comunități iudaice și îndeosebi la botez, nu se poate ști. Rostirea numelui Iisus la botez se făcea la început nu numai ca exorcism ci totodată supunându-se cel botezat direct sub scutul și apărarea lui Iisus pentru viața întreagă. Aceasta e esența tainelor bisericii noastre.

Că Iisus a sfărâmat puterea satanei și a slugilor sale și că are a scuti pe toți creștinii de puterile întunerecului, aceasta e credința celor mai vechi creștini din comunitățile cele mai bătrâne și despre primirea și însemnătatea lui Iisus ca Mesia.

Ca rezumat: Prin botez s'a împărtășit primelor, celor mai vechi comunități creștine următoarele daruri: Primirea în comunitatea mesianică mântuitoare; speranța d-a fi partaș la împărăția cerească; iertarea păcatelor; împreunarea cu Iisus; apărarea și mântuirea de puterea satanei și a demonilor săi.

(Sfârșit)

Ș T I R I

Personale. Prea Sfințitul Episcop diecezan a călătorit ieri la Cluj pentru ca să participe la solemnitățile ce se desfășoară astăzi în Capitala Ardealului. De acolo P. S. Sa va merge la București ca să asiste la ședințele Sfântului Sinod.

„Sărbătoarea tineretului“, așa a fost numită acum 2 ani marea zi de 8 Iunie. Anul acesta ea a fost preliminară de mari antrenări și serbări ale tineretului, pentru ca ziua serbării să fie cu adevărat impunătoare. Impresionant s'au desfășurat serbările în Logoj; aci P. S. Sa a pontificat însuși la serviciul divin, vorbind apoi cu înflăcărare către tinerii străjeri din Bănat, întruniți la această zi în Logoj. Mult impresionant a fost deasemenea focul de tăbără, aprins de P. S. Sa, în seara aceleiași zile.

Congresul Oștii Domnului. La sărbătoarea Pogorării Duhului Sfânt se ține în Sibiu congresul anual al Oștii Domnului. Cu acest prilej sărbătorește asociația aceasta religioasă va primi noi îndemnuri și întărire duhovnicească în calea misionară, croită în biserică, spre binele acesteia.

Cerc religios. Cercul Borlova al asociației Andreiu Șaguna a ținut Duminică în comuna centrală un bine reușit cerc. A fost liturgie în sobor cu preoții I. Cojocariu - Borlova, Prof. T. Șandru - Caransebeș, I. Jucos - Zervești, M. Seracin - Rucui și diaconul catedral Andreiu Jucos. Răspunsurile liturgice le-a dat Cerul Catedral din Caransebeș condus de preotul P. Bancea. La priceasnă a predicat pâr. Jucos despre necesitatea sfintei împărtașanii. La cercul religios, ținut după sf. liturgie în liber, preotul P. Bancea, președintele despărțământului, a arătat pe ce se bazează datoria ce avem ca Români, să ținem la biserică străbună, căutând mântuirea numai aci. Deasemenea, păcatul ce-l săvârșesc cei cari se instrăinează de biserică, grupându-se în secte, străine de neam și lege. Au mai atins probleme de interes obștesc, dl secretar consistorial D. Sgăvêrdia, T. Șandru și I. Alionte. La cercul acesta din Borlova au asistat numeroși credincioși din comună, mărturisind bucuria și mulțumirea lor pentru manifestația de care au avut parte.

Cercul „Sfântul Gheorghe“ din Vrani este unul din acelea cari activează tot cu mai mult și mai îmbucurător spor. Este condus de preotul-capelan Iosif Râta, și s'a apucat a lucra într'acolo ca să combată relele imbuibate în satele bogate ale Cărașului nostru românesc.

Adevărată școală a muncii. Gimnaziul de Fete din Caransebeș la un fericit îndemn a realizat o sumă de circa 500 Lei pe care o destinează capelei ortodoxe române din Baziaș. Felicităm atât autoritățile școlare superioare, cât și conducerea Gimnaziului nostru din Caransebeș care își verifică rostul, lucrând cu spor și în direcție religioasă, bine știind că aci se ocrotesc interese culturale naționale.

O fată de 13 ani se căsătorește. Și asta tot la noi în Bănat se mai poate, chiar în Căraș în comuna Biniș. Fiindcă însă codul penal cel nou are ac pentru cojocul unor asemenea nebuni, mirele s'a dus în casa fetei ca „servitor“. Totuși, eludarea legii fiind prea evidentă, organele forței publice au deschis anchetă, și — sperăm — că ea va avea ca rezultat împiedecarea nelegiurii care s'a practicat destul până astăzi.

Salariile pe luna Maiu au fost ridicat dela Stat și se lichidează de Cassa diecezană în orele de oficiu. Din acest salariu s'au reținut 100 lei pentru un caz de nevoie.

Nr. 2137 Șc. 1937.

Notă oficială.

Inspectoratul instrucțiunii premilitare a adresat către toate organele de pregătire premilitară o directivă de urmat privitor la modul în care este a se face educația religioasă precum și colaborarea pregătirii premilitare cu organele religioase.

Publicând mai jos această directivă din care se vede intenția nobilă a inspectoratului pregătirii premilitare de a colabora cu toată căldura cu Biserica, sfătuim și îndrumăm On. preoțime să aprecieze cu adevărat această stră-

danie dând tot concursul necesar ca ea să poată avea rezultatul dorit.

Textul este următorul:

Urmare la ordinul Nr. 20358 din 27 II. 1936 și Nr. 15099 din 20 X. 1936;

Art. 1, din legea pregătirii premilitare prevede că această pregătire are între altele, de scop, întărirea simțimintelor morale.

Fondul moral este adevărata forță de dezvoltare a unui popor, sentimentele morale fiind izvoare binefăcătoare de idei înalte și de idealuri dătătoare de putere și viață.

În război mai ales forța morală este factorul cel mai important de izbândă.

O națiune nu poate ajunge la unitate decât prin un fond de idei comune, la baza căreia stă religia.

Educația sufletului este fundamentul ori cărei opere trainice.

Biserica are primul rol de educator în viața socială: O temeinică educație nu poate fi decât aceea care se bazează pe spiritul religios.

Sfânta Scriptură este izvorul neseecat și curat de apă vie și adevărata busolă de îndrumări morale:

„Legea Domnului fără prihană, care întărește sufletele; Mărturia Domnului credincioasă care înțelepțește pruncii; Dreptățile Domnului drepte care veselesc inima; Poruncile Domnului strălucite care luminează orbii; Frica Domnului curată de judecata Domnului adevărată“.

Aceste percepțe trebuiesc să formeze baza educației morale a tineretului nostru.

Biserica prin adevărurile sale eterne și prin morala sa plină de înțelepciune și dătătoare de viață, formează moralitatea individului și îi ridică demnitatea de om.

Credința și rugăciunea schimbă inimile și sufletele oamenilor în bine, oamenii credincioși având inima mai senină, sunt mai buni.

Singura biserică este în măsură să creeze omul moral desăvârșit; ea singură poate crea caractere morale care asigură o atmosferă de puritate și curățenie sufletească societății.

Biserica este forța de coeziune a unei națiuni.

Pentru neamul românesc Biserica a avut în trecut un rol de căpetenie.

Principiul religios a fost baza întregii noastre evoluții istorice.

Biserica ni-a dat în vijelia timpurilor puterea de luptă, ni-a format unitatea de limbă și simțire, ni-a păstrat tradiția și neamul.

Biserica a suferit și s'a bucurat odată cu nația românească.

Rădăcinile Bisericii noastre sunt deci adânci și puternice și își trag seva dintr'un pământ ce le priește.

Credința noastră este amestecată cu pământul și țărâna acestei țări; este dospită în cugetele și inimile noastre. Biserica trebuie să-și menție și pe viitor rolul de educator în viața socială, nobilând cultura neamului și redându-i acel miros de tămâie al vechilor tradiții ce s'au format și cimentat sub strașinele învechite ale bisericuțelor noastre de lemn.

Datoria noastră este de a reinnoi legăturile cu trecutul și a relua firul tradiției noastre religioase.

Să căutăm să clădim cu puteri unite o nouă viață religioasă care să aibă la bază percepțele Sfintei Evanghelii.

Adevărata educație religioasă nu se poate decât în casa Domnului, unde mirosul de tămâie îmbinat cu cân-

tările duhovnicești, cu sfaturile pline de înțelepciune ale Apostolului, cu pildele de o mare profunditate morală ale Evangheliei, cu sfaturile sănătoase din Cazanice sau din predica ocazională a preotului, creează acea atmosferă de misticism specifică Bisericii ortodoxe.

Cea mai bună și selectă conferință ținută într'o sală de școală sau de casă națională este departe de a avea asupra sufletelor tinerilor premilitari efectul slujbei divine făcute în biserică.

Pentru acest motiv educația religioasă se va face pe cât posibil în biserică și numai prin slujitorii bisericii.

Șefii de centre și subcentre vor lua măsuri ca în fiecare duminică tinerii premilitari să meargă cu frontul la biserică. Se exceptează cazul când în anumite duminici instrucția s'ar face pe un teren prea depărtat de biserică.

În acest caz preotul va fi anunțat din timp spre a face un scurt serviciu divin sau o scurtă conferință, înainte ca premilitarii să plece din sat.

În orice caz indiferent de distanța la care s'ar găsi biserică față de terenul de instrucție, cel puțin din 2 în 2 ședințe, tinerii vor fi duși la biserică pentru slujba religioasă și predică.

Premilitarii vor intra în biserică înainte de a începe citirea Apostolului și vor rămâne până la pricează.

Intrarea în biserică se va face de toată lumea cu capul descoperit, fără cel mai mic șgomot, tinerii călcând în vârful picioarelor.

Șeful subcentrului va intra cel dintâiu și va merge să sărute icoana, urmat de ceilalți tineri premilitari; instructorii vor intra cei din urmă.

În timpul citirii Sf. Evanghelii, la eșirea cu Sf. Daruri și la cântarea Heruvicului, premilitarii vor îngenunchia.

Plecarea din biserică se va face deasemenea în cea mai desăvârșită liniște.

Acolo unde este posibil, șeful subcentrului, în legătură cu preotul bisericii va aranja dintre premilitari un cor bisericesc.

Alegerea predicii este de resortul preotului, de acord cu șeful de centru, având ca ghid subiectele fixate deja de Sf. Patriarhie.

În orașele unde există episcopii sau mitropolii, inspectorii regionali sau subinspectorii vor stabili cu înalții prelați, bisericile la care vor merge premilitarii, cum și restul detaliilor de procedare.

Pentru cei de alte religii decât ortodoxi și greco-catolici cărora li se aplică prescripțiunile de față, subinspectorii premilitari vor lua înțelegere cu preoții respectivi asupra orei când urmează a fi trimiși la biserică, de dorit fiind a armoniza ca ora de plecare să fie aceeași pentru toți premilitarii. Se admite și o diferență de 15—20 minute.

Pentru musulmani, inspectorul regional al Comandamentului II Teritorial va lua înțelegere cu Muftiului din orașele Constanța, Bazargic și Siliștră asupra modalității executării serviciului divin la tinerii de acest rit.

Pentru evrei se va lua înțelegere de către subinspectorii regionali cu rabinii șefi.

În localitatea unde nu există biserică pentru toate riturile, șefii de subcentre vor lua înțelegere cu preoții din comunele vecine asupra modalității de execuție a serviciului divin.

Prin modul cum s'au stabilit ședințele de instrucție tinerilor premilitari elevi de liceu, școli normale, școli comerciale, seminarii și universități, zilele de instrucție au fost fixate Miercuri și Sâmbăta după amiază.

Educația religioasă, care după normele indicate mai sus urmează a se face cu preferință în biserică, ar rămâne literă moartă.

La aceste subcentre educația sufletească inclusiv cea religioasă se face de către profesorii școlai în orele fixate în program.

Totuși, inspectorii și subinspectorii vor căuta ca prin înțelegere între șefii acestor subcentre și directorii școlilor să vadă care ar putea fi modalitatea ca tinerii premilitari să meargă Duminica la Biserică.

La serbările naționale, toți tinerii premilitari în calitate de ostași ai țării, indiferent de felul confesiunii, sunt obligați a asista la tedeumurile ce au loc la biserica oficială a statului.

Inspectorul pregătirii premilitare dorește ca între Biserică și pregătirea premilitară să se stabilească înțelegerea cea mai desăvârșită. Preotul trebuie să fie privit ca un organ de conlucrare la opera de educație morală a pregătirii premilitare și ca atare trebuie să i se dea toată condescendența. Preotul nu trebuie socotit ca un subaltern al șefului de centru sau subcentru.

Chestiunile de importanță mai mică care nu au fost prevăzute în prezentul ordin i se lasă rezolvarea în seama inspectorilor regionali.

Inspectorul pregătirii premilitare,
General (ss) Nicolau Teodor.

Șeful de Stat Major,
Colonel (ss) Corciu Ștefan.

Caransebeș la 25 Mai 1937.

Episcopul diecezan:

BCU † VASILE

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.

Nr. Port. 112/1932.

Publicațiune de Licitație.

Subsemnatul șef portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX. din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 prin aceasta public, că în urma decisului Camerei Arbitrale de mărfuri din Timișoara de sub Nr. 8/1932 și Nr. 217/1932 a Tribunalului Timiș-Torontal, efectuându-se execuțiunea la 19 Martie 1932, în favorul urmăritului Francisc Brach reprez. prin avocatul Dr. Ernest I. Baer din Timișoara prin substituit Dr. Nicolae Domăneanțu avocat din Caransebeș, pentru suma de 22.500 Lei capital și acces. mobilele sechestrate și suprasechestrate cari s'au prețuit în 32.000 Lei și anume:

1) doi cai negri, 2) una trăsură (birje), 3) două cântare mari, 4) una masă cu 12 scaune, un credent, una vitrină și un ceas, 5) două gardarobe, 6) două mese de scris, 7) un divan, una masă, 4 scaune și un ceas de perete, 8) una căruță cocie, se vor vinde prin licitație publică.

Deci în urma decisului judecătoriei mixte din Caransebeș, de sub Nr. 1378/1932 G. pentru încasarea creanței de 9541 Lei capital restant cu 7% interese din 1 Ianuarie 1937 și spesele de 1877 Lei cheltuieli restante până în prezent, se fixează licitație pe ziua de 22 Iunie 1937 la orele 16 în orașul

Caransebeș la locuința urmăritului toți aceia cari au voie a cumpăra, sunt invitați cu aceia observare, că mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX. din 1881 se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gata și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației sau mai sechestrat și mai înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației în baza art. 120 a legii LX din 1881 deci se va efectua și în favorul acestora.

Caransebeș, la 29 Maiu 1937.

Șef Portărel **Dr. C. Stângu.**

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la **Librăria diecezană.**

Aviz pentru lucrări bisericesti.

Firma

Aurel Cotârlă

sculptor, Oravița, județul Caraș

execută tot felul de lucrări bisericesti precum: Iconostase, Tronur, Strane, scaune, chivoturi, ripizi etc.

Pentru lucrări mari, ca Iconostase, etc. pot veni la fața locului pentru pregătirea planului și dezvoltării și a da toate informațiunile necesare.

Am lucrat la peste 150 bisercii, lucru ce pot dovedi cu certificate de mulțumiri din partea acelor unde am lucrat. Premiat cu diplome și medalii de aur și argint dela expozițiile din București, Panciova, Lugoj, Sibiu.

25 52

Rog sprijinul binevoitor.

Obiecte bisericesti
dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la **Librăria Diecezană.**